

Akademik Yazımda Yapay Zekâ Kullanımının Etik Açından İncelenmesi: ChatGPT Örneği

Samet BÜYÜKADA | 0000-0003-0725-3396

Arş. Gör. Dr. | Yazar | busamet@gmail.com

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi | ROR: 0468j1635

Felsefe Tarihi | Rize, Türkiye

Öz

“Neyi bilebilirim? Nasıl bilebilirim? Nasıl eylemde bulunurum?” sorularına felsefe tarihi boyunca cevap aranmıştır. Yanıtların sürekli yenisi ile güncellendiği bir süreçte, bugün geldiğimiz noktaya bize bilginin hakikatine yönelik araştırmaların yerini gündelik bilginin ticaretine bıraktığını göstermektedir. ChatGPT (3,5) gibi yapay zekâ dil modelleri insanların sıradan sohbet arkadaşı olmasının ötesinde, kendi ifadesi ile dili anlama, analiz etme ve üretme yeteneklerine sahip bir mekanizmadır. Yapay zekânın gelişimiyle birlikte, akademik yazım süreçlerinde yapay zekâ tabanlı dil modelleri araştırmacılara, yazarlara ve öğrencilere yazma sürecinde hız, veriyeye dayalı içerik üretimi ve hataların azaltılması gibi faydalar sunarken, etik kaygıları da beraberinde getirmektedir. İçinde bulunduğumuz çağ itibarıyla yapay zekânın makale yazabilir olması değil, bu makaleyi nasıl değerlendirmemiz gerektiği gerçeği ile yüzleşmek zorundayız. Yapay zekâ ve insan iş birliğinin, akademi dünyasında özgün ve değerli içerikler oluşturması imkânsız değildir. Buna karşın öne sürülen düşüncenin ne derece intihal olduğu, intihal ise nasıl bir tavır izlenmesi gerektiği tartışmalıdır. Bu çalışmada, yapay zekâ ve akademik yazım alanlarının birlikte ilerlemesi ve etkileşimi dikkate alındığında yapay zekâ temelli dil programlarının yardımı ile üretilen yazıları nasıl değerlendirmemiz gerektiğini tartışacağız. Bu doğrultuda ilk bölümde, ChatGPT'nin kavramsal tahlil ve mantıksal çıkarım ilkelerini sınadık. ChatGPT kendisine sorduğumuz genel konulara belirli etik ön kabuller çerçevesinde makul yanıtlar vermektedir. Buna karşın, özellikle mantıksal akıl yürütmeye ilişkin konularda yeteri kadar başarılı olamadığı gibi tekrar eden komutlar ChatGPT'nin mantıksal tutarsız yanıtlar vermesine sebep olmaktadır. Söz konusu tutarsızlık kendisinin etik ön kabulüne de sirayet edebilmektedir. Dolayısı ile mevcut ön kabullerin nasıl tasarlandığına ilişkin soruları beraberinde getirmekte ve ChatGPT'nin güvenilirliğini tartışmaya açmaktadır. İkinci bölümde ise ChatGPT'den karşılaştırmalı bir konu üzerine deneme yazmasını istedik. Doğru ve açıklayıcı komut dizimi ile kelime sınırı olmaksızın ChatGPT yardımı ile bir makale yazmak mümkündür. Buna karşın ortaya konan metnin özgünlük ve intihal denetiminin nasıl yapılacağı/yapılması gerektiği tartışmalıdır. Bu çalışmada da gösterildiği gibi çevrimiçi benzerlik tespit uygulamaları tüm dilleri algılayacak şekilde yapay zekâ desteğini henüz sağlamadığı için İngilizce ve Türkçe aynı içeriğe sahip yazıların benzerlik oranı birbirinden tamamen farklıdır. Bununla birlikte, yapay zekâ yardımı ile yazılan bir metnin ne derece özgün kabul edileceği de ayrıca tartışmalıdır. Sadece öğrenen değil öğreten ve yazıların denetlenmesi ve yayımlanması sürecinde rol alacak kimselerin de faydalanabileceği ChatGPT'nin akademiye ne şekilde yer alacağı/alması gerektiği ötelenemez bir meseledir. Çalışmamızı bu tartışmaya verilebilecek yanıtlar çerçevesinde ilerleterek şu sonuca ulaştık: Yapay zekânın getirdiği ilerleme araştırmacılara kullanışlı imkanlar sunsa da etik ve güvenilirlik açılarından dikkatli bir şekilde yönetilmediği takdirde araştırmacının özgün doğasından uzaklaşmasına sebep olabilir. Netice itibarıyla yapay zekâ yardımı ile ortaya konan bir çalışmanın araştırmacının kendi özgünlüğünü ve etik kaygılarını içermesi esastır.

Anahtar Kelimeler

Yapay Zekâ, Akademik Yazım, ChatGPT, İntihal Denetleme, Etik, Güvenirlilik.

Atıf Bilgisi

Büyükkada, Samet. “Akademik Yazımda Yapay Zekâ Kullanımının Etik Açısından İncelenmesi: ChatGPT Örneği”. *Rize İlahiyat Dergisi* 26 (Nisan 2024), 01-12.

<https://doi.org/10.32950/rid.1337208>

Yayın Bilgileri

Türü	Araştırma Makalesi		
Süreç Bilgileri	Geliş Tarihi: 03.08.2023	Kabul Tarihi: 08.01.2024	Yayın Tarihi: 20.04.2024
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Tarafı Körlüme		
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.		
Benzerlik Taraması	Yapıldı - iThenticate		
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.		
Etik Bildirim	ilahiyyatdergi@erdogan.edu.tr		
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.		
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.		

Dizinlenme Bilgisi

Examining the Ethical Aspects of Using Artificial Intelligence in Academic Writing: The Case of ChatGPT

Samet BÜYÜKADA | 0000-0003-0725-3396

Dr. | Author | busamet@gmail.com

Recep Tayyip Erdoğan University | ROR:: 0468j1635

Philosophy And Religious Studies | Rize, Türkiye

Abstract

"What can I know? How can I know? How can I act?" These questions have been the subject of exploration throughout the history of philosophy. In a process where answers are constantly updated, the current state indicates a shift from inquiries into the truth of knowledge to the commodification of everyday knowledge. Artificial intelligence (AI) language models like ChatGPT (3.5) go beyond being mere companions in ordinary conversations; but in its own word, it is a mechanism with the ability to understand, analyze, and generate language. With the advancement of artificial intelligence, AI-based language models provide benefits in academic writing processes such as speed, data-driven content generation, and error reduction for researchers, writers, and students. However, this progress also brings ethical concerns. In the present era, it is crucial not only to acknowledge the capability of AI to generate articles but also to confront the reality of how to evaluate such articles. The collaboration between artificial intelligence and humans makes it possible to create original and valuable content in the academic world. However, the degree of plagiarism in the proposed idea and the appropriate response to plagiarism are arguable. In this study, we discuss how to evaluate writings produced with the assistance of AI-based language programs, considering the coevolution and interaction of artificial intelligence and academic writing. In the first section, we examined ChatGPT's conceptual analysis and logical inference principles. ChatGPT provides reasonable answers to general topics within certain ethical preconceptions. However, it may not be sufficiently successful in logical reasoning, especially in issues related to logical deduction, leading to logical inconsistencies when faced with repetitive commands. This inconsistency can also permeate its ethical preconception, raising questions about how the existing preconceptions are designed and opening a discussion about the reliability of ChatGPT. In the second section, we asked ChatGPT to write an essay on a comparative topic. It is possible to write an article with the help of ChatGPT without a word limit, using accurate and explanatory command syntax. However, how the originality and plagiarism check of the presented text should be conducted is debatable. As demonstrated in this study, online plagiarism detection services, as of now, cannot provide artificial intelligence support to detect similarities in all languages. Therefore, the similarity ratio of writings with the same content in English and Turkish can be entirely different. Moreover, the extent to which a text written with AI assistance can be considered original is also a subject of debate. ChatGPT, which can be beneficial not only for learners but also for educators and those involved in the scrutiny and publishing process of writings, presents an unavoidable issue in how it should be integrated into academia. Moving forward within the framework of possible answers to this debate, we have reached the following conclusion: While the progress brought by artificial intelligence offers useful opportunities for researchers, if not carefully managed from ethical and reliability perspectives, it can lead to the researcher deviating from their originality. Ultimately, a study produced with the assistance of artificial intelligence should inherently encompass the researcher's originality and ethical concerns.

Keywords

Artificial intelligence, academic writing, ChatGPT, plagiarism detection, ethics, reliability.

Citation

Büyükkada, Samet. "Examining the Ethical Aspects of Using Artificial Intelligence in Academic Writing: The Case of ChatGPT". *Rize Theology Journal* 26 (April 2024), 01-12.

<https://doi.org/10.32950/rid.1337208>

Publication Information

Type	Research Article		
Process Information	Date of Submission: 03.08.2023	Date of Acceptance: 08.01.2024	Date of Publication: 20.04.2024
Peer-Review	Double anonymized - Two External		
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.		
Plagiarism Checks	Yes - iThenticate		
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.		
Complaints	ilahiyatdergi@erdogan.edu.tr		
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.		
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.		

Abstracting and Indexes

Giriş: Yapay Zekâ Makale Yazabilir Mi?

Alan Turing'in (ö.1954) "Computing Machinery and Intelligence" makalesinden¹ günümüze yapay zekanın (YZ) geldiği noktada onun artık neyi yapıp yapamayacağı değil, YZ'nin neyi nasıl yaptığı ve buna nasıl yaklaşmamız gerektiğini sorgulamaya başladık. "YZ makale yazabilir mi?" sorusu, yanıltıcı olabilir. Nitekim yazma isteği ve düşüncesi belirli bir dürtü, araştırma, birikim, rasyonel düşünme, sorgulama ve yönelim gerektiren bir eylemdir. Bir gün YZ bize çalışmakta olduğumuz konu üzerine yazmış olduğu makalesini e-posta ile gönderdiğinde bu sorunun gerçek mahiyeti idrak edilecektir. O zamana kadar "YZ makale yazabilir mi?" sorusu ile aslında "YZ belirli komutlar doğrultusunda ortaya bütüncül bir metin çıkartabilir mi?" sorusunu dile getirmek istiyoruz. Bu soruya yanıtımız "Evet, yazabilir."

YZ ile makale yazma girişimi yeni değildir. 2005 yılında Massachusetts Institute of Technology'den üç öğrencinin, bilimsel konferans sayılarının giderek artmasına ve kabul edilen çalışmaların denetimsizliğine dikkat çekmek için tamamen YZ tarafından kurgulanan bir makale yazması ve söz konusu makaleyi bir konferansta tebliğ etmesi bu serüvenin başlangıcıdır.² YZ'nin makale yazma yeteneği, modern akademik dünyada bilgi erişimi ve araştırma süreçlerinde devrim niteliğinde bir kolaylık sağlamaktadır. Bugün, 2022 yılının sonuna doğru OpenAI tarafından geliştirilen ChatGPT (Chat Generative Pre-Trained Transformer), daha önce insanlara özgü olduğu düşünülen eylemleri mümkün kılan ve karşılıklı konuşma konusunda uzmanlaşmış bir YZ sohbet robotu olarak karşımızda durmaktadır.³ ChatGPT'den kelime sınırını belirleyebileceğiniz bir hikâye ya da aşk şiiri yazmasını, yemek tarifi hatta akşam ailenizle izlemek için bir film tavsiyesi isteyebilirsiniz. Yahut Baloğlu ve Çakacı'nın ilgili makalesinde gösterildiği üzere Enron Skandalı'nı yeni baştan yazabilirsiniz.⁴ Peki bir araştırma makalesini yazmasını istemek söz konusu olunca ne yapacağız?

Bundan, çok değil, yirmi yıl öncesine kadar kütüphanelerden istifade ediyorduk. Ardından internet araştırması yaparak ve e-dergi üyelikleri ile ilgilendiğimiz alana yönelik araştırmalarımızı bilgisayar başından rahatlıkla yapabilir hale geldik. Bugünün araştırmacıları artık öncelikle Perplexity AI gibi özellikle dil modelleri ve dil üretimi üzerine çalışmalar yaparak insan benzeri metinler üretmek için gelişmiş YZ uygulamaları ile konu hakkında veri toplayarak bir içerik üretebiliyor.⁵ Üretilen içeriğin doğruluğu ve sistemin güvenilirliği (*trust*) ciddi bir sorun olsa da milyonlarca algoritmadan oluşan bir mekanizmanın yanılmayacağı ya da bizi aldatmayacağına dair bir önsezi de aynı zamanda gelişmektedir.⁶ Misal, uzmanı olmadığımız bir dilin çevirisi için kullandığımız programların -belirli ölçekte hataları olabileceğini kabul etmekle birlikte- tamamen yanlış sonuç vermediği yönünde oluşan kanaatimiz, söz konusu önsezinin bir temsilidir. Bu bağlamda, eğitimin iki ucunda bulunan öğrenen ve öğretken kimseler için YZ pek çok yönden değişiklik getirecektir. Misal, YZ, öğrenme ihtiyaçlarına göre kişiselleştirilmiş içerik ve ders planları oluşturabilir. Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek onlara özel ders materyalleri hazırlayabilir ve sınava hazırlık ya da dil öğrenimi gibi konularda başvuracağı bir merci olabilir.⁷ Benzer şekilde, öğretkenler için dersin içeriğine yönelik yeni yaklaşımlar sunması ya da güncel kaynaklara tek bir merciden kısa sürede erişim kolaylığı sağlaması gibi imkanları görebiliriz. Görünen pek çok faydaya nazaran bazı kişilerin, bilhassa akademik yazım özelinde, önseziperini özgüvene çevirdiğinde olacaklar üzerinde durulması gerekir.⁸ Bu sebeple bu çalışmada, YZ tarafından yazılmış bir makalenin güvenilirlik, özgünlük, kaynak kullanımı ve etik gibi ölçütler temel alındığında nasıl değerlendirilebileceğini tartışacağız.

¹ Alan Turing, "Computing Machinery and Intelligence", *Mind* 59/236, (1959): 433-460. Söz konusu makale yapay zekâ ve bilgisayar bilimi alanında önemli bir yazıdır. Turing yazısında günümüzde *Turing testi* olarak da bilinen bir makinenin zekâ düzeyini değerlendirmenin nasıl olabileceğini tartışmıştır. Bununla birlikte Turing yapay zekânın temel felsefi ve metodolojik sorunlarını ele alarak, zamanda düşünce kapasitesine sahip bir makinenin nasıl oluşturulabileceği konusundaki soruları tartışır. Turing'in bu makalesi, yapay zekâ çalışmalarının gelişmesinde etkili olmuş ve Turing testi, yapay zekâ alanında hala önemli bir referans noktası olarak kabul edilmektedir.

² Massachusetts Institute of Technology (MIT), "How Three MIT Students Fooled the World of Scientific Journals", (Erişim 29 Temmuz 2023).

³ Aras Bozkurt, "ChatGPT, Üretken Yapay Zekâ ve Algoritmik Paradigma Değişikliği", *Alanyazın*, 4/1, (Mayıs, 2023): 66.

⁴ Gürol Baloğlu Ve Kaan Ramazan Çakalı, "Is Artificial Intelligence A New Threat To The Academic Ethics?: Enron Scandal Revisited By Chatgpt", *İşletme: The Business Journal*, 4/1, (Mart, 2023): 143-165.

⁵ Perplexity AI herhangi bir konuda anında yanıtlar ve bilgiler sağlamak için YZ'yi kullanan bir bilgi keşfetme ve paylaşma platformudur.

⁶ ChatGPT'nin yaklaşık da olsa ne kadar parametresi olduğunu doğrulayacak akademik bir çalışma bulamadık. İnternetteki yaygın kaniya göre ChatGPT (3,5) 175 milyar algoritmaya sahip. Bununla birlikte ChatGPT (4)'ün ise 1,5 trilyon algoritmaya sahip olduğu iddia ediliyor.

⁷ M. Said Doğru, "Chatgpt-Science Education And Instruction Reshapes Management", *Online Science Education Journal*, 8/1, (Temmuz, 2023): 16.

⁸ Önseziperinin özgüvene dönüşmesi, bu bağlamda, YZ'nin söylediklerini tamamen doğru kabul etmek anlamına gelecektir.

1. ChatGPT ile Akademik Yazım: Ne Yazabilirim? Nasıl Yazabilirim?

Akademik makaleler, bilimsel araştırmaların sonuçlarını ve bulgularını paylaşmak için kullanılan ve bilimsel topluluklar arasındaki bilgi paylaşımının temelini oluşturan yazılı çalışmalardır. Belirli bir konuda yapılan araştırmanın, tahlillerinin ve sonuçlarının olmasını beklediğimiz akademik bir makalenin biçimsel ve içeriğe dair özellikleri mevcuttur. Makalenin özgün bir *Başlığı*, genele hitap eden bir *Özeti*, çalışmanın amacını ve önemini tanımlayan *Girişi*; konuya dair daha önce yapılmış çalışmalara referans veren *Literatür Taraması*, toplanan literatürün nasıl değerlendirileceğini yönelik *Yöntemi*, verilerin ve elde edilen bulguların tartışıldığı *Tartışması*, araştırmanın özeti ile elde edilen sonuçların açıklandığı *Sonuç bölümü* ve makalede kullanılan *Kaynakçası* olmalıdır. Bu şartları sağlayan makaleler etik açıdan özgünlük barındırdığı takdirde genellikle belirli bir akademik dergide yayınlanır ve hakemli değerlendirmeye tabi tutulur. Bir makale, yöntemlerinin doğruluğu, sonuçların tutarlılığı, literatürle uyumluluğu ve intihal tespiti gibi faktörlere bağlı olarak değerlendirilir. Söz konusu makale, ChatGPT gibi bir YZ ürünü olunca bu değerlendirme nasıl yapılmalıdır? ChatGPT'nin akademik makalelerin yazımında nasıl bir başlangıç noktası olarak kullanılabileceğini aşağıda ayrıntıları ile gösterecek olsak da öncesinde ChatGPT'nin nasıl içerik ürettiğine dair birkaç noktaya değinmek yerinde olacaktır.

YZ teknolojileri aracılığıyla önceden kendisine tanımlanan geniş bir veri ağı tarafından eğitilen ChatGPT, bu süreçte farklı kaynaklardan milyonlarca metnin parçasıyla beslenmekte ve sonuç olarak daha önce yazılmamış, benzersiz bir içerik ortaya çıkartmaktadır. İçerik üretme sürecinde, karşıındakiyle etkileşimde bulunarak çevrimiçi bir şekilde sorulan sorulara ya da verilen komutlara dil bilgisel ve bağlamsal yetenekleri sayesinde uygun metinler oluşturur. ChatGPT'nin kavramsal ve karşılaştırmalı soru-cevap akışını (akıl yürütmesi değil) nasıl gerçekleştirdiğini, bilim felsefesi, varlık felsefesi, iktisadi konular, tarım vs. hakkında yönelttiğimiz sorulara verdiği cevaplar üzerinde görmeye ve tecrübe etmeye çalıştık. ChatGPT'nin 2021 yılına kadarki veri tabanları esas alındığında belki de orta öğretim ya da yükseköğretimin ilk yılında bulunan bir öğrencinin yazabileceği türden bir bilgi içeriğini bir dakika içerisinde tasarlayabildiğini gördük. Bu durum, Akkurt'un da ifade ettiği gibi, YZ ile fikrimizi hayata geçirmenin artık daha hızlı, daha az maliyetli ve daha kolay olduğunu göstermektedir.⁹ Gerçekten de ChatGPT'nin akademik makale yazımındaki en faydalı özelliklerinden birisi hızlı olmasıdır. Onun bu özelliğini aşağıdaki soru-cevap şemasında sınadık:

Komut: Sera gazının zararları nelerdir? Tek paragraf yaz.

Sera gazları, atmosferde biriken ve güneş ışınlarının dünyaya gelişinin bir kısmını yakalayıp gezegenimizin ısınmasına neden olan gazlardır. Başlıca sera gazları karbondioksit (CO₂), metan (CH₄), azot oksitleri (NO_x) ve hidroflorokarbonlardır (HFC'ler). Sera gazlarının artan miktarları, sera etkisini güçlendirerek küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi ciddi çevresel sorunlara yol açmaktadır. Atmosferdeki sera gazlarının artması, buzulların erimesi, deniz seviyelerinin yükselmesi, ekstrem hava olaylarının sıklığıının artması gibi olumsuz etkilerle sonuçlanmaktadır. Bunun yanı sıra, artan sıcaklık ve iklim değişiklikleri, tarım, su kaynakları ve biyolojik çeşitlilik gibi önemli ekosistemler üzerinde de olumsuz etkiler bırakarak küresel ölçekte yaşam koşullarını tehdit edebilir. Bu nedenle, sera gazlarının kontrol altına alınması ve iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi, insanlık için büyük önem taşımaktadır.

ChatGPT'nin yaklaşık on saniyede verdiği yanıt, tam da ondan beklendiği ölçüde, hızlı ve araştırmacıyı belirli olgulara yönlendirmesi açısından yeterli kabul edilebilir. Dil modeli sistemlerinin, belirli konular hakkında hızlı ve görece tutarlı bir şekilde metin oluşturması araştırmacılara ve yazarlara zaman kazandıracaktır. "Görece" kavramını kullanmamız hem farklı zamanlarda aynı soruya aldığımız yanıtla hem de metin içindeki karışıklıktan kaynaklanmaktadır. şöyle ki ilk durumda ChatGPT'ye sera gazının zararlarını savunan bir metin yazması istendiğinde bize akıcı ve "genel olarak" kabul görmeyen tavrı savunan bir yazı yazdı:

Komut: "Sera gazı zararlı değildir" görüşünü savunan tek paragraflık yazı yaz.

"Sera gazı zararlı değildir" görüşünü savunan bir metin şu şekilde olabilir:

Sera gazları, atmosferde bulunan doğal ve insan kaynaklı gazlardır ve dünya üzerindeki yaşamın sürdürülebilirliği için önemli rol oynarlar. Başlıca sera gazları arasında karbondioksit (CO₂), metan (CH₄) ve azot oksitleri (NO_x) bulunmaktadır. Bu gazlar, güneş ışınlarının dünyaya gelip de yansması sonucu yeryüzünden geri yansıyan ısının bir kısmını atmosferde tutarlar ve gezegenimizin ısınmasını sağlarlar. Bu doğal süreç sayesinde dünyamızda yaşam mümkün olmaktadır. Ayrıca, sera gazları tarımsal faaliyetlerde ve sanayide kullanılan enerji

⁹ Kemal Akkurt, "Gelecek Geldi: Yapay Zekâ ve Akademik Yazım Üzerine Bir Değerlendirme", *Toplumsal Araştırma Merkezi* (Erişim 28 Temmuz 2023).

üretiminde de etkili bir şekilde kullanılırlar. Bu nedenle, sera gazlarının varlığı ve etkisi dünya ekosistemi için gerekli ve zararlı değildir. Özellikle tarımdan sanayiye birçok alanda faydaları bulunmaktadır. Elbette, sera gazı salımlarının kontrol edilmesi ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi gereklidir. Ancak, doğal süreçlerin bir parçası olan sera gazlarının, çevreye zarar vermeden ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağladığı unutulmamalıdır. Bu nedenle, sera gazlarına karşı bilinçli bir yaklaşım benimsenmeli ve dengeli bir şekilde yönetilmelidir.

Baum ve Villasenor'in, ChatGPT'nin cevap algoritması yöneliminin sol özgürlükçü ve çevre yanlısı olduğunu beyan eden görüşü karşısında ChatGPT'nin bu yanıtı vermesi şaşırtıcıdır¹⁰. Komutta biraz düzenleme yapıp soruyu tekrar sorduğumuzda ise şöyle bir yanıt aldık:

Komut: "Sera gazı zararlı değildir" görüşünü savunan bir metin yaz.

"Sera gazı zararlı değildir" görüşünü savunan bir metin yazmak, mevcut bilimsel veriler ve iklim değişikliği konusunda genel kabul gören görüşlerle çelişeceği için yanlış ve yanıltıcı olabilir. Sera gazlarının iklim üzerindeki etkileri bilimsel olarak kanıtlanmış ve artan sera gazı miktarının iklim değişikliği ve çevresel sorunlar üzerinde olumsuz etkileri olduğu kabul edilmiştir.

Benim gibi bir yapay zeka modeli olarak, doğru ve bilimsel temelli bilgiler sunmayı önemsiyorum. Dolayısıyla, yanlış veya yanıltıcı bilgiler içeren bir metin üretmem uygun olmaz. Sera gazlarının iklim değişikliğine ve çevresel sorunlara etkisi, pek çok bilimsel çalışma ve uzmanlar tarafından desteklenmektedir.

Eğer iklim değişikliği ve sera gazları konusunda daha fazla bilgi almak veya bu konuda gerçekçi ve güvenilir bilgiye ulaşmak istiyorsanız, bilimsel kaynaklardan ve güvenilir kuruluşlardan araştırmalar yapmanız önerilir. Bilimsel topluluğun kabul ettiği doğrular, dünya için sürdürülebilir bir gelecek oluşturmak adına önemlidir.

ChatGPT'nin tarafsız olmadığı aşikâr; ancak tarafını ifade etmekte gecikmeli bir itirafta bulunduğu görülmektedir. ChatGPT'nin kendisi için söylediği "etik ve bilimsel sorumluluk sahibi olma" iddiası ise büyük bir iddiadır ve içinin doldurulması gerekir. Burada şu soruları sormamız gerekiyor: ChatGPT'nin veri tabanları hâkim bir görüşe mi daha yakın yoksa kendisine önceden tanımlı bir havuzu rastgele mi tarıyor? Onun taramayı ihmal ettiği ya da edebileceği koşullar mevcut mu ya da mevcutsa niye öyle? Bunlara ek olarak hangi veri tabanlarını hangi oranlarda taradığına dair de bir bilgiye erişemiyor olmamız, bu soruların getirdiği kaygıyı destekliyor. Ayrıca yöneltilen sorulara verdiği yanıtları "yeniden oluştur (regenerate)" komutu ile tekrar kurgulatabilir olmamız da onun gelişime, değişime ve güncellemeye açık bir kapısı olduğunu göstermektedir.

YZ'nin belirli bir ideoloji ekseninde programlanmış olma ihtimali açıkçası onun güvenilirliğini sarsar. Baum ve Villasenor'un da işaret ettiği gibi "ya... ya da..." komutlu sorulara farklı zamanlarda verilen değişik cevapların meydana getirdiği tutarsızlık, şimdilik böyle bir kaygının üst düzeyde olmadığına işaret etmektedir. Yine de ChatGPT'den argo konuşmasını isteyemeyeceğimiz ya da yatırım tavsiyesi alamayacağımız da bir gerçek. Diğer bir deyişle, ChatGPT'nin, kendisini asla o yönde meylettirmeyecek bazı önyargılara ya da ön komutlara sahip olduğu anlaşılmaktadır. Her ne kadar haklı gerekçeleri olsa da kimi durumlarda çoğunluğun görüşünün doğru olmadığı gerçeğini de unutmamak gerekir. Bu sebeple ChatGPT'nin varsayımlara dayalı veri tabanı tahlili, en nihayetinde belirli kısıtlamaları olan bir araştırmadır. Bu araştırmaların günün birinde yanlışlanmayacağı ve YZ'nin algoritmalarının baştan yazılmayacağını kimse garanti edemez. Bize sunmuş olduğu bilgi kendisine tanımlanan veri tabanlarına dayandığı için üretilen içeriğin yanıltıcı veya hatalı olma ihtimali göz ardı edilemez. Bu nedenle, akademik makalelerde doğruluk ve güvenilirliği sağlamak için yazarların elde edilen metinleri dikkatli bir şekilde gözden geçirmesi ve çeşitli güvenilir kaynaklarla karşılaştırması önemlidir.

ChatGPT'ye mevcut bilgilerin dışında paradokslar ve ucu açık sorular da yönelttik ve beklentimizi karşılayan yanıtlar aldık; ta ki aşağıdaki gibi bir metin içindeki karışıklıktan kaynaklı tutarsızlığa denk gelip de sorgulama yöntemimizi değiştirtinceye kadar:

Komut: "En büyük doğal sayı vardır" görüşüne katılır mısınız?

¹⁰ Jeremy Baum ve John Villasenor, "The Politics of AI: ChatGPT and Political Bias", *Brookings Institution*, (Erişim 01 Ağustos 2023).

Evet, doğru. En büyük doğal sayı yoktur. Doğal sayılar sonsuzdur, yani herhangi bir doğal sayıdan daha büyük bir doğal sayı her zaman bulunabilir. Matematiksel olarak, doğal sayılar kümesi {1, 2, 3, 4, 5, ...} sonsuzdur ve herhangi bir üst sınır yoktur. Bu nedenle, en büyük doğal sayı kavramı yoktur ve doğal sayılar sürekli olarak artmaya devam eder.

“Evet” ile sorudaki önermeyi destekleyen fakat devamında bu önermeye karşı gelen ve kendi içinde tutarsızlık barındıran cümlelerle yanıt vermiştir. Tutarsızlık mantıksal bir akıl yürütmede kabul edilemeyecek bir hatadır. ChatGPT’ye aynı soru birçok defa sorunluğunda sonuç ondan beklendiği ölçüde makul ve kabul edilebilir çıkmaktadır. Yine de ChatGPT’nin tutarlılığını ve akıl yürütmesini farklı komutlar üzerinden incelemek daha iyi bir fikir edinmemize yardımcı olacaktır. Bunun ardından basit bir çıkarım sorusu ile süreci ilerletiyoruz:

Komut: İnsanlar ölümlüdür, Sokrates insandır. O halde?

Bu ifade klasik mantıkta bir kategori hatası (kategori hatalı çıkarım) içermektedir ve sonuç yanıltıcıdır.

Sokrates, bir insan olduğu doğrudur ("Sokrates insandır"), ve ayrıca "tüm insanlar ölümlüdür" ifadesi de doğrudur. Ancak, bu bilgilerden "Sokrates ölümlüdür" sonucu çıkarılamaz. Çünkü "tüm insanlar ölümlüdür" ifadesi, insanların genel özelliğini belirtirken, Sokrates’in yaşam durumuna veya ölümlülüğüne özel bir vurgu yapmaz.

Dolayısıyla, Sokrates’in ölümlü olup olmadığı konusunda bu tür bir çıkarım yapmak yanıltıcıdır ve doğru değildir. Sokrates de diğer insanlar gibi, doğal olarak bir gün ölümlü olmuştur; ancak bu çıkarımı yapmak için daha spesifik bilgilere ihtiyacımız vardır, çünkü sadece "insanlar ölümlüdür" ifadesi Sokrates’in ölümlü olduğunu belirtmez.

ChatGPT’nin verdiği yanıt şaşırtıcıdır. Nitekim formel bir akıl yürütmede hükmün içerik bilgisine doğrudan atıf yapılmaz; ancak ChatGPT hem içeriğe atıfta bulunmakta hem de formel çıkarımı bir sonuç önermesi ile neticelendirememektedir. YZ’nin mantıksal çıkarım konusunda sınıfta kalması pek düşünülebilecek bir durum olmasa da YZ temelli dil modellerinin kimi zaman sanrı (hallucination) içerikli bilgi sunduğu ve mantıksal çıkarım testlerinde tutarsız yanıtlar verdiği son çalışmalarda ortaya konmuştur.¹¹ YZ’nin sunduğu içerik sorgulanmadan kabul edildiğinde kişiyi hatalı bir sonuca götürebilir. Nitekim yukarıdakine benzer tutarsız cevaplar tekrar sınılandığında ulaşılan sonuçlar aşağıda gösterilmiştir:

Komut: “En büyük doğal sayı vardır” görüşüne katılır mısın?

Kesin olarak, en büyük doğal sayı yoktur. Doğal sayılar sonsuz bir kümedir ve her doğal sayının birbirinden farklı ve daha büyük bir sayı olduğu kanıtlanabilir. Yani, herhangi bir doğal sayı seçtiğinizde, her zaman ondan daha büyük bir doğal sayı bulabilirsiniz. Dolayısıyla, doğal sayılar kümesinin en büyük elemanı yoktur ve sonsuzdur.

Komut: İnsanlar ölümlüdür, Sokrates insandır. O halde?

Bu ifade bir mantık yargısıdır ve doğru bir çıkarımdır. İlk cümle "İnsanlar ölümlüdür" genel bir ifadedir ve tüm insanların ölümlü olduğunu ifade eder. İkinci cümle ise özel bir örnektir ve "Sokrates insandır" der. İkinci cümle, genel ifadeyi kapsar çünkü Sokrates de bir insandır.

Bu iki ifadeyi bir araya getirerek şu sonuca varabiliriz: "Sokrates ölümlüdür." Çünkü Sokrates, insanlar sınıfına dahildir ve tüm insanlar ölümlüdür. Yani, Sokrates’in de ölümlü olduğunu söyleyebiliriz.

¹¹ Ziwei Ji vd., "Survey of Hallucination in Natural Language Generation." *ACM Computing Surveys* 55/1 (2022): 1 – 38 ve Quan-Hoang Vuong vd. "Are we at the start of the artificial intelligence era in academic publishing?" *Science Editing*, 10 /1, (2023): 9.

“Yeniden oluştur” komutu ile verilen yanıtın sürekli değiştiğini gözlemledik. Değişen yanıtlar bize ChatGPT’nin birtakım algoritmalarının, özellikle farklı dil tabanlarını esas alan işlemlerinde, güncellenme olduğunu ve programın gelişmeye açık olduğunu göstermektedir. Bu değişim bildiğimiz konular hakkında olduğunda ve denetlemesini bizzat kendi bilgi birikimimiz ile yaptığımızda YZ’nin bize sunduğu yanıtı rahatlıkla değerlendirebiliriz. Peki ya uzmanı olmadığımız bir konuda verilen ilk yanıt hatalı ise ne olacaktır? Aynı soruya farklı zamanlarda alacağımız yanıtlardan hangisinin doğru olduğunu bilemeyiz. Doğrudan araştırma ya da uzman yardımı o konu hakkında bize fikir verecektir. Yine de YZ üzerinde yapılan geliştirmelerin ve düzeltmelerin o konunun uzmanları tarafından yapıldığını kabul edersek, pek de uzak olmayan bir tarihte bu kaygımız azalmış olacaktır. Buna karşın etik kaygılarımızın asla dinmeyeceği de bir başka gerçektir.

2. Akademik Yazı Örnekleri: Nasıl Eylemde Bulunurum?

Bu bölümde sınamak istediğimiz üç unsur bulunmaktadır. Birincisi, ChatGPT’ye karşılaştırmalı bir soru yönelterek onun mukayese yeteneğini ölçmek. İkincisi, ChatGPT’nin bir makalenin biçimsel unsurlarını dikkate alma şeklini öğrenmek. Üçüncüsü, ortaya çıkan deneme yazısından hareketle etik bir sorgulama yapmak. Kısacası, ChatGPT’nin ortaya koyduğu ürün biçim, içerik ve etik açıdan değerlendireceğiz.

a) *Komut: Aristoteles'in politika anlayışından hareketle Platon'un ahlak görüşünü eleştiren bir yazı yaz. Asgari bin kelime olacak.*

Aristoteles'in Politika Anlayışından Hareketle Platon'un Ahlak Görüşünü Eleştiren Bir İnceleme

Günümüzden yaklaşık iki bin yıl önce yaşamış olan Antik Yunan filozofları Aristoteles ve Platon, felsefenin en önemli isimlerindedir. Her ikisi de insan toplumları ve devlet düzeni üzerine düşüncelerini ortaya koymuş ve politika ile ahlak arasındaki ilişkiye dair farklı görüşler sunmuşlardır. Bu yazıda, Aristoteles'in politika anlayışından yola çıkarak Platon'un ahlak görüşünü eleştireceğiz.

I. Aristoteles'in Politika Anlayışı

Aristoteles, Platon'un öğrencisi olmuş ancak onun felsefi düşüncelerinde bazı farklılıklar ortaya koymuştur. Aristoteles'in politika anlayışı, Platon'un ideal devlet modeline karşı daha gerçekçi ve pratik bir yaklaşım sunar.

Aristoteles, "Politika" adlı eserinde toplumun doğal bir oluşum olduğunu ve insanın sosyal bir varlık olduğunu vurgular. Ona göre, insanlar topluluklar halinde yaşama eğilimindedir ve bu toplulukların temel amacı "iyi yaşamak"tır. Aristoteles'in politika anlayışı, gerçekçi bir toplumsal düzeni savunurken, Platon'un ideallerle dolu "ideal devlet" modeline eleştirel bir yaklaşım sergiler. Aristoteles, insanların doğuştan toplum içinde yaşamaya elverişli olduklarını ve toplumun doğal bir ihtiyaç olduğunu düşünür. Ona göre, insanlar bir araya gelerek birbirlerini tamamlayan ilişkiler içinde yaşarlar. Bu nedenle, toplumun temel birimini aile oluşturur ve daha büyük birlikler olan şehir devleti (polis) de ailelerin bir araya gelmesiyle oluşur. Aristoteles, şehir devletinin amacını, bireylerin mutluluğunu ve iyi yaşamayı sağlamak olarak görür. İyi yaşam, ona göre erdemli bir yaşam demektir ve erdem, insanın potansiyellerini en iyi şekilde gerçekleştirebilmesi için gerekli olan niteliklerdir. Aristoteles'e göre, erdemli bir insan, ahlaki erdemlerini kullanarak ulaştığı mutluluğuyla iyi yaşar ve topluma da katkıda bulunur.

II. Platon'un Ahlak Görüşü

Platon, Antik Yunan düşüncesinin önemli temsilcilerinden biridir ve felsefi düşüncelerini "Devlet" adlı eserinde ele almıştır. Ona göre, iyi bir devlet, erdemli bir toplumun en iyi yansımasıdır ve bu ideal devlette felsefe aşkını, bilgeliği ve doğruluğu temsil eden filozof-kralın liderliği altında bir düzen kurulur. Platon, ahlakı da idealler düzeyinde ele alır ve ona göre erdemler, varoluşun kendisi olan ideallerin yansımasıdır. Ahlaki erdemler, aklın rehberliğinde gerçekleşir ve insanın ruhsal düzenini sağlaması için önemlidir. Platon'a göre, ahlaki erdemleri kazanmak ve doğrulukla yaşamak, insanın gerçek potansiyeline ulaşmasını sağlar ve onu mutluluk ve huzur içinde yaşayan bir birey haline getirir. Platon'un ideal devlet modeli, toplumda bir sınıf ayrımı ve elit bir liderlik yapısı içerir. Felsefe aşkına sahip olan filozof-kral, devletin en üstünde yer alır ve toplumun diğer kesimlerine rehberlik eder. Bu elit yapı, devletin dengeli ve adaletli bir şekilde yönetilmesini amaçlar. Ancak, Platon'un bu elitist ve ideallerle dolu modeli, Aristoteles tarafından eleştirilir.

III. Platon'un Ahlak Görüşüne Eleştiri

Aristoteles'in politika anlayışı, Platon'un ideal devlet modelini eleştirirken onun ahlak görüşüne de karşıt bir duruş sergiler. Platon'un ahlak anlayışı, varlıkların idealler düzeyindeki özelliklerle ilişkilendirilmesine dayanırken, Aristoteles bunu gerçekçi bir bakış açısıyla eleştirir. Aristoteles'e göre, ahlak ve erdemli yaşam, idealler düzeyinde değil, pratik hayatta gerçekleşmelidir. Platon'un idealler düzeyindeki ahlak anlayışını eleştiren Aristoteles, insanın gerçek hayatta erdemleri

kazanarak ve uygulayarak mutluluğa ulaşabileceğini savunur. Platon'un ideal devlet modeli, toplumda sınıf ayrımlarına dayanır ve filozof-kral gibi bir elit sınıfın toplumu yönetmesini öngörür. Bu elitist yapı, toplumdaki diğer kesimlerin potansiyelini göz ardı eder ve onların katkılarını önemsizleştirir. Aristoteles, toplumun tüm bireylerinin katkılarının önemli olduğunu ve herkesin kendi potansiyelini gerçekleştirme gerektiğini savunur.

Aristoteles'in politika anlayışı, toplumun doğal bir oluşum olduğunu vurgularken, Platon'un ideal devlet modeli, kurgusal ve ideallerle dolu bir yapıya dayanır. Aristoteles, gerçek hayatta var olan toplumlara ve devletleri incelerken, Platon daha çok hayali ve ideal bir düzen oluşturur. Bu nedenle, Aristoteles'in politika anlayışı, daha gerçekçi ve pratik bir yaklaşımdır. Platon'un ahlak anlayışı, aklın rehberliğinde gerçekleşen ideallerle dolu bir düzeni içerirken, Aristoteles'in ahlak anlayışı, pratik hayatta erdemleri gerçekleştirmeye dayanır. Aristoteles'e göre, insanın erdemleri kazanarak ve iyi yaşamayı başarak mutluluğa ulaşması mümkündür. Platon'un ahlak anlayışı ise ideallerle dolu ve kurgusal bir düzen içerir.

Sonuç

Aristoteles ve Platon, felsefi düşünceleriyle antik felsefenin en önemli temsilcileri arasında yer alır. İkisi de politika ve ahlak konularında farklı görüşlere sahiptir. Aristoteles'in politika anlayışı, toplumun doğal bir oluşum olduğunu ve insanın sosyal bir varlık olduğunu vurgularken, Platon'un ideal devlet modeli, ideallerle dolu ve kurgusal bir düzen içerir. Aristoteles'in ahlak anlayışı, pratik hayatta erdemleri gerçekleştirmeye dayanırken, Platon'un ahlak anlayışı idealler düzeyindeki özelliklerle ilişkilendirilir. Aristoteles'in politika anlayışından hareketle Platon'un ahlak görüşünü eleştirdiğimiz bu incelemede, her iki düşünürün de felsefi düşüncelerini ve toplum düzeni ile ahlak konusundaki farklı bakış açılarını inceledik. Her iki düşünürün de düşünceleri, günümüzde hala felsefe dünyasında önemli bir yer tutmaktadır ve felsefe tarihine büyük katkılar sağlamışlardır.

Aynı sorunun İngilizce örneğini de yazalım:

- b) *Komut: Could you write an article criticizing Plato's moral view, based on Aristotle's understanding of politics? Minimum of a thousand words.*

Title: A Critical Analysis of Plato's Moral View Through Aristotle's Political Lens

Introduction:

Plato and Aristotle, two ancient Greek philosophers, have significantly contributed to Western philosophical thought. While they share some similarities in their approaches to ethics and politics, they also have fundamental differences. In this article, we will critically examine Plato's moral view, particularly his theory of the ideal state, in the context of Aristotle's understanding of politics. By delving into Aristotle's critique, we aim to shed light on potential weaknesses and limitations in Plato's moral philosophy.

Plato's Moral View and the Ideal State:

Plato's ethical theory revolves around the concept of the "ideal state" as presented in his magnum opus, "The Republic." According to Plato, a just society is one where a philosopher-king, with supreme knowledge and wisdom, rules the state. He believed that the ideal state could be achieved by forming a class-based society with a strict division of labor. Plato advocated for the abolition of private property, communal living, and an emphasis on the greater good of the whole society over individual desires.

Critique: Aristotle's Notion of Polis

Aristotle, Plato's student, held a different view regarding the ideal state. In his work "Politics," he proposed a concept of "polis," which is a self-sufficient and autonomous city-state. Aristotle criticized Plato's idea of an ideal state on several grounds. Firstly, Aristotle rejected the notion of communism, as he believed that private property is a natural extension of human nature. He argued that the desire to possess property is a natural drive that contributes to individual well-being and encourages productivity. Secondly, Aristotle disagreed with Plato's belief in philosopher-kings. While Plato thought that only the most enlightened individuals should govern, Aristotle asserted that virtuous rulers could emerge from a broader range of citizens. He proposed a mixed government that combines elements of monarchy, aristocracy, and democracy, arguing that such a system would prevent the concentration of power and promote a more balanced society.

Eudaimonia vs. Justice:

Another critical point of divergence between Plato and Aristotle lies in their definitions of the ultimate good. Plato considered justice as the highest virtue, which he believed could be achieved through a harmonious state governed by philosopher-kings. His primary focus was on the pursuit of eudaimonia, or the well-being and flourishing of the state as a whole. On the contrary, Aristotle believed that eudaimonia should be the ultimate goal for both the individual and the state. He defined eudaimonia as living in accordance with one's virtues and reaching the full potential of being human. Aristotle argued that a just state could only emerge if individuals within that state pursued their own eudaimonia through virtuous actions and living in accordance with reason.

Critique: Individual Freedom and Virtue:

Aristotle's emphasis on individual eudaimonia raises questions about the role of personal freedom and choice in Plato's ideal state. Plato's vision of a strictly structured society, led by philosopher-kings, may leave little room for individual autonomy and self-determination. Aristotle's argument for individual eudaimonia allows for a more diverse range of pursuits, as long as they are in line with virtue and reason. Furthermore, Plato's ideal state relies heavily on the assumption that philosopher-kings possess superior wisdom and knowledge. This raises concerns about the concentration of power and the potential for authoritarian rule, as citizens may have limited influence or participation in decision-making processes. In contrast, Aristotle's mixed government encourages a balance of power and representation, thereby promoting a more inclusive and democratic system.

Conclusion:

In conclusion, Aristotle's critique of Plato's moral view, particularly his theory of the ideal state, unveils fundamental differences between the two ancient philosophers. While both Plato and Aristotle contributed significantly to Western ethical and political thought, their perspectives diverged on key issues such as the ideal form of government, the role of individual freedom, and the ultimate good. Aristotle's focus on individual eudaimonia, a mixed government system, and the importance of private property challenged Plato's vision of the ideal state ruled by philosopher-kings. While Plato's moral view emphasizes the pursuit of justice and the greater good of the whole, Aristotle's perspective allows for a broader range of individual pursuits within a well-governed and balanced society. It is through this critical dialogue and analysis of the ideas presented by these ancient philosophers that we can gain deeper insights into the complexities of ethical and political thought. Both Plato and Aristotle's contributions remain influential and continue to shape contemporary debates in philosophy and political theory.

Türkçe ve İngilizce örnekleri vermek eleştirimizin tutarlılığı açısından önemlidir. Nitekim iki dil arasındaki kurgusal farklılık dikkat çekmektedir. Bin kelime şartı konulmasına rağmen 699 ve 739 kelimedeki metin bitirilse de konu anlaşılır bir şekilde karşımızdadır. Türkçe ve İngilizce arasında en belirgin fark cümle kurgusunda ve içeriğe hakimiyet hususunda gözükmektedir. Nitekim ChatGPT, kendisinin İngilizce tabanlı bir program olmasının faydasını, bizim akıl yürütmeyi öne çıkartacağını düşündüğümüz soru türlerinde daha anlaşılır bir biçimde kullanmıştır. ChatGPT'nin bunu salt bir akıl yürütme ile değil tamamen veri tabanlarına sınırsız bir erişim ile sağladığını unutmamak gerekir.

Örneklere tekrar dönersek, ilk olarak, bu iki yazının yukarıda değinilen akademik bir makalenin biçimsel unsurlarının çoğunu taşıdığı görülmektedir. Konuya uygun başlık, giriş, tartışma ve sonuç ile bütüncül bir yapı karşımızda durmaktadır. En önemli eksiklik, metnin kaynakça ile desteklenmemesi fakat bu durum belirli komutlar eklendiğinde giderilebilecektir. Misal, "en az beş makaleden veya kitaptan metin içinde gösterilecek şekilde atıf yaparak yaz" şeklinde bir komut ile kaynakçası hazır bir yazı elde edebilir. İncelememizde, ChatGPT tarafından üretilen yazıların kaynakçasının olmamasını tercih ettik. Böylelikle ChatGPT'nin ürettiği metnin basit bir kopyala yapıştır mı yoksa özgün mü olduğunu görmek ve öğrenmek istedik. Bunun için akademisyenlerin sıklıkla kullanmış olduğu benzerlik denetleme programı Turnitin'den yardım aldık. Sonuç aşağıda gösterildiği gibidir:

GELEN KUTUSU | GÖRÜNTÜLENİYOR: YENİ ÖDEVLER ▾

Dosyayı Gönder			
☐	YAZAR	BAŞLIK	BENZERLİK
☐	S B	Aristoteles'in Politika Anlayışından Har...	%0
☐	S B	Title: A Critical Analysis of Plato's Mo...	%0

Tabloda görüleceği üzere benzerlik oranı %0 çıkmıştır. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasını sağlayan ana etken, ChatGPT'nin, bu yazıları herhangi bir sayfadan ya da makaleden basitçe kopyalayıp yapıştırmamış, tamamen kendisinin tasarlamış olmasıdır.

Nitekim ChatGPT'ye akademik bir metni nasıl yazdığını sorduğumuzda bize vermiş olduğu "Eğitim aşamasında gördüğüm geniş bir metin veri setinden öğrenilmiş bilgileri kullanarak yanıtlar üretiyorum. Ancak, bu benim esinlenme veya kopya yaptığım anlamına gelmez. Ben, önceki girdilere dayanarak yeni ve özgün metinler üretme yeteneğine sahibim." yanıtı bu durumu açıklamaktadır. Peki, bir öğrenci bu şekilde ödev teslim ettiğinde söz konusu ödev nasıl denetlenecektir? Turnitin ve ChatGPT İngilizce tabanlı programlar olduğu için sonuç dillere göre farklılık göstermektedir. Benzerlik raporlarını incelediğimizde Türkçe metin için YZ uyarısı ile karşılaşmazken, İngilizce metin için YZ tespit edildi uyarısının ardından "%100 YZ ile yazılmıştır" ibaresini görüyoruz. Turnitin kendi internet sayfasında bu tespiti nasıl yapıldığını açıklamakta ve ilerleyen dönemlerde diğer diller için de bu uygulamanın geliştirileceği müjdesini vermektedir.¹² O zamana kadar İngilizce yazmayan ya da metnini eski usul el yazısı ile teslim eden kimselerin, bir süre daha bu radara (vicdan ve etik hariç) takılmayacağı söylenebilir. İçerik yönünden metinler incelediğinde ise karşılaştırmayı ChatGPT'nin açık bir şekilde yaptığı görülmektedir. İlk bakışta metinlerin yeterli bilgi içermediğini iddia etmek doğru olmaz. Metinleri YZ değil de akademik eğitim seviyesi başlangıç aşamasında olan birisi yazsaydı makul bir düzey olarak kabul edilebilirdi. Nitekim, ChatGPT'nin çoktan seçmeli 40 soruluk bir sınavda öğrencilerden daha başarılı olması bu sebeple tesadüf değildir.¹³ Bununla birlikte daha fazla belirli komut ile bu tartışmayı yeni baştan ve istenilen sonuç elde edilinceye kadar sürdürmek de mümkündür. Söz konusu metinleri hem Türkçe hem de İngilizce "en az ...kaynak göstererek, en çok atıf almış makaleleri kullanarak yaz" gibi komutlarla genişletmek ve değiştirmek mümkündür. ChatGPT'nin özellikle İngilizce sürümünde doğru komutlarla akıcı bir metin baştan sona yazılabilmektedir.

ChatGPT'ye yönelttiğimiz "Sanat, sanat için midir sanat toplum için midir?", "Kıta felsefesi içerisinde ortaya çıkan "kartezyen düşünce" fikrini Descartes ve Kant'ın çalışmalarını dikkate alarak tartışınız" ve "Bilim tarihi açısından "tarih yazıcılığı" kavramını Türkiye'deki ve İngiltere'deki tecrübeyi esas alarak tartışınız" gibi daha pek çok soruya yanıtlar üretebilmesi öğrenen ve öğreten kesimi için yeni bir sürecin başladığını göstermektedir. Bilhassa, etik ve güvenilirlik meselelerinde halen tamamlanması gereken mevzular olduğu bir gerçektir. YZ tarafından yazılan bir yazı intihal midir, yoksa sorusuna aldığı cevabı, kendisinin de katacağı içerikler ile baştan sona kurgulayan kişinin özgün yazısı olarak mı kabul edilecektir? Bu soruların bugünkü akademik yazımın etik çerçevesinde net bir cevabı bulunmamaktadır. Her ne kadar intihal, fikir hırsızlığı ya da kişinin kendisine ait olmayan düşünceyi kullanması olarak tanımlansa da YZ bir konu üzerine tematik bir şablon öne sürdükten sonra bu şablonun araştırmacılar tarafından akademik dile ve kurallara uygun hale getirilmesi durumunda ne yapılacaktır? Yahut YZ'nin cevabını bildiği soruları sormaktan vazgeçip sadece insanın düşünsel kabiliyeti ile açıklanacak sorular mı arayacağız? Yeni bir içerik sunması açısından özgünlük barındırıyorsa ister YZ ister insan yazsın, ufkumuzu geliştirecek bir makaleden çekinmemiz gerekmez. ChatGPT gibi yapay zekâ araçları, araştırma ve eleştirel düşünmenin önemine binaen araştırma sürecine sorumlu ve etik bir şekilde dahil edilmelidir.¹⁴ Aksi halde Susnjak'ın, sınavlarda ve ödevlerde öğrencilerin ChatGPT kullanımından kaynaklanabilecek sorunlara çözüm olarak önerdiği sözlü sınav yöntemi mevcut gerçeğe karşı çaresizce zaman kazanmak olur.¹⁵ Özellikle kişilerin teknolojik cihazlar ve internetin yaygın kullanımı nedeniyle, bilgiyi dışarıdan elde etme becerilerini zayıflatan ve dolayısıyla hatırlamaya dayalı bellek süreçlerinde azalmaya neden olan, dijital amnezi gibi internet çağı hastalıkları artık günümüzün bir gerçeği iken, sözlü yönteminin işlevi üzerine yeniden düşünmek gerekir.¹⁶ Yapılan çalışmalar insanların önemli bilgileri hatırlamak yerine, bu bilgilerin nerede ve nasıl bulunabileceğini hatırlamaya odaklandığını göstermekte ve bu durum bilgi işleme süreçlerimizi tekrar değerlendirmemiz gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.¹⁷ Dolayısıyla YZ'ye bağımlı kalan araştırmacıların düşünsel tembellek yaşayacakları yadsınamaz bir durumdur.

Netice itibarıyla, YZ'den beş bin kelimelekle eleştirel bir yazı yazması istendikten sonra konu ile alakalı kaynaklara atıfta bulunmak, konuya hâkim bir araştırmacı için zor değildir. Haftalar ya da aylar süren çalışmaları dakikalara sığdırmak, buna bağımlı kalacak araştırmacılar için tehlikelidir. Söz konusu durumun Akkurt'un işaret ettiği gibi geçici bir kaygı olmadığı kanaatindeyiz. "Publish or Perish" yani "akademide bir şeyler yayınlarsın ya da silinip gidersen" deyimini geçerli olduğu süreç çoğu kimse YZ'den yardım almakta beis görmeyecektir. Nasıl ki fen, sosyal ve tıp bilimlerinde ortaklaşa yazılan makaleler mevcut ise yakın zamanda YZ için kabul edilebilir bir yüzdelik dilim verildiğinde "YZ ile ortak üretilmiştir" ibaresi taşıyan

¹² Turnitin, "The Launch of Turnitin's AI Writing Detector and the Road Ahead" (Erişim 30 Temmuz 2023).

¹³ Tarık Talan ve Yusuf Kalıncara, "Yükseköğretimde Yapay Zekânın Rolü: Anatomi Dersi İçin Chatgpt Değerlendirmesi" *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi*, 7/1, (2023): 36-37.

¹⁴ Volkan Aşkun, "Sosyal Bilimler Araştırmaları için Chatgpt Potansiyelinin Açığa Çıkarılması: Uygulamalar, Zorluklar ve Gelecek Yönelimler", *Erciyes Akademi*, 37/2, (Haziran 2023): 641-643.

¹⁵ Teo Susnjak, "Chatgpt: The End Of Online Exam Integrity?", *Arxiv* (Erişim 29 Temmuz 2023).

¹⁶ Betsy Sparrow vd., "Google Effects on Memory: Cognitive Consequences of Having Information at Our Fingertips", *Science*, 333/6043, (2011), 777.

¹⁷ Pragya Lodha, "Digital Amnesia: Are We Headed Towards Another Amnesia", *Indian Journal of Mental Health*, 6/1, (Şubat 2019), 20 ve Alaattin Aslan ve Mert Küçükvardar, "Dijital Hastalıkların Tespitinde Etik Bir Model Önerisi", *Ajit-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 10/39, (Ocak 2020), 15.

yayınlar görürsek şaşırılmamalıyız.¹⁸ Hatta yakın gelecekte herhangi bir yazıda “YZ tespit edildi” ibaresinden ziyade “İD (insan düşüncesi) tespit edildi” uyarısını görmek dahi mümkün olabilir. Dahası sadece yazarlar değil, metin değerlendirmesi için hakemler ve metin yayımlama ihtiyacı olan dergiler de bu yardımı kabul edebilir. Bir makalenin iki hakem onayından ortalama iki üç haftada geçtiğini, ilgili makalenin düzeltmeleri, son kontrolleri ve basıma yönelik tüm süreçleri hesaba kattığımızda YZ birkaç aylık iş yükünü birkaç dakikaya sığdırabilir. Tamamen YZ tarafından yazılmış makalelerin olduğu bir dergi sadece hayal ürünü olamaz; çünkü hakemlerin ve editörlerin yapacakları, yazarların yapabileceklerinden farklı değildir. Hal böyle olunca, bir konu hakkında yeni bir şeyler öğrenmek isteyen öğrenciler de aynı yolu takip edecek olursa, onları nasıl eleştireceğiz?

Sonuç

YZ'nin akademik yazıma getirdiği temel fayda zaman tasarrufu sağlaması ve bilinçli araştırmacıyı belirli ölçekte doğru kaynaklara yönlendirmesidir. Günümüzde ekonomilerin, siyasetlerin, ilişkilerin ve daha önemlisi fikirlerin bile hızla değiştiğini hesaba kattığımızda karşımızda olanca hızı ile sorumuza yanıt veren bir sistem paha biçilmez bir kolaylıktır. Sağlanan tasarruf, eldeki verileri incelerken kayba uğramadığında esas amacına ulaşacaktır. ChatGPT dilbilgisi ve dil yapısı konusundaki yeteneği sayesinde, öne sürdüğü içerikleri akıcı bir üslupla yazarken, zamanla ilgili esas faydasını da göstermektedir. Dolayısıyla araştırmacıların istediği ölçütlerde istediği kadar yanıtı kısa bir sürede ulaştığı yeni bir dönemin başladığını kabul edebiliriz.

ChatGPT sahip olduğu büyük veri tabanları sayesinde, farklı konulara yönelik farklı görüşlerden derlediği içerikler sunmasına rağmen yukarıda işaret ettiğimiz örneklerde görüldüğü üzere tamamen önyargısız ve mutlak doğrulukta bir karar verme mekanizmasına sahip değildir. ChatGPT'nin basit mantıksal çıkarımlarda dahi ilk başta yanlış sonuç vermesi ve ardından kendini düzeltmesi düşünüldüğünde, yeni öğrenmek istediğimiz bir konuda ona nasıl güveneceğiz? Tasarımcılarının hangi niyetle nasıl programladıklarını bilemeyeceğimiz YZ'nin sahip olduğu politikalarının ne dereceye kadar sürdürülebileceğini de zaman gösterecektir. Yine de daha adil ve güvenilir sonuçlar elde etmek için YZ'nin karar mekanizmasının şeffaflığı artırılarak kullanıcıların anlayabileceği bir şekilde açıklanabilir. Bu sayede kullanıcılar YZ'nin, daha özelden ChatGPT'nin, nasıl çalıştığını daha iyi anlayabilir ve verdiği cevapları kendileri değerlendirebilir. Bu bağlamda, ChatGPT'nin içerik üretiminde insan etkileşiminin artırılması da bir çözüm olabilir. Kullanıcıların ChatGPT'nin ürettiği içeriklere daha fazla müdahale etmeleri ve bu süreçte daha fazla kontrol sahibi olmaları, önyargıların azaltılmasına ve içeriğin kişiselleştirilmesine yardımcı olacaktır. Bu durum, kullanıcıların YZ ile daha yakın bir etkileşim içinde olmalarını sağlarken aynı zamanda üretilen içeriğin doğruluğunu ve güvenilirliğini artıracaktır.

YZ'nin kendi dinamik unsurlarına yönelik teknik ve politik konulardan sonra geriye, özellikle akademik yazı bağlamında, çözülmesi gereken özgünlük ve intihal gibi etik meseleler kalmaktadır. Yukarıda işaret ettiğimiz güveni ancak kendi araştırmalarımızı ve düşüncemizi sürece dahil ederek tesis edebiliriz ki YZ ile akademik yazımın kilit noktası da budur. Ne zaman YZ'nin bize sağladığı içeriği baştan sonra kendi bilgi birikimiz ile yorumlar ve üretilen içeriğe doğrudan müdahale ederek onu kendi düşüncelerimiz doğrultusunda tashih edersek o zaman ortaya çıkan metne karşı bir sahiplik hissimiz oluşur. Bu benimsemenin getireceği güven aynı zamanda etik kaygıyı da azaltır, çünkü bu sahiplik hissi içeriği daha yakından tanıdığımız ve kişisel olarak düzenlediğimiz anlamına gelir. Bu durumda, içeriği benimsemek ve üzerine kendi dokunuşlarımızı katmak, bize daha fazla sorumluluk duygusu ve güven verecektir. Etik kaygılar azalacaktır, çünkü içeriğin bizim tarafımızdan şekillendirilmesi, doğrudan müdahale etmemizle birlikte daha şeffaf bir süreci ortaya çıkaracaktır. Bu sayede, içeriğin kaynağını ve içeriği değiştirme niyetimizi daha açık bir şekilde ifade edebiliriz. Dolayısıyla, YZ'nin sunduğu içeriğe güvenmek için kendi araştırmalarımızı sürece dahil etmemiz gerekmektedir. YZ ile etkileşime geçerken, içeriği sorgulamak ve kendi bilgi birikimimizle değerlendirmek önemlidir. Ancak bu şekilde, YZ'nin sağladığı içeriği kendi düşüncelerimize uygun hale getirebilir ve güven oluşturabiliriz.

Şu da unutulmamalıdır ki bugün “akademi” ve “etik” gibi kavramlara yüklenen tanımlardan bağımsız anlamların, gelecekte bir gün bu tanımların içeriği genişletildiğinde/değiştirildiğinde aynı kalacağını iddia edemeyiz. Bugün nasıl kütüphaneye gitmeden akademik bir çalışma yapan araştırmacı yadigarıymıyorsa, YZ'den yardım alarak (kendi özgünlüğü esas olacak şekilde) bir

¹⁸ Burada “YZ ile ortak üretilmiştir” ibaresi aslında YZ ile yazı yazılmasının normalleşeceğine yönelik bir varsayımdır. Nitekim bugün itibarıyla ChatGPT'nin eş yazar (co-author) olarak yer aldığı makaleler mevcuttur. Bunlardan bazıları için bkz: Tiffany H. Kung vd., “Performance of ChatGPT on USMLE: Potential for AI-Assisted Medical Education Using Large Language Models”, *medRxiv*, (2022); Siobhan O'Connor - ChatGPT, “Open Artificial Intelligence Platforms in Nursing Education: Tools for Academic Progress or Abuse?”, *Nurse Education in Practice* 66, (2023): 103537 ve Alex Zhavoronkov - ChatGPT, “Rapamycin in the context of Pascal's Wager: generative pre-trained transformer perspective”, *Oncoscience*, 9, (Aralık,2022): 82-84. Kung'un yazısı resmi olarak yayımlandığında ChatGPT yazar listesinden çıkartılmıştır. İlgili yazı için bkz: Tiffany H. Kung vd., “Performance of ChatGPT on USMLE: Potential for AI-Assisted Medical Education Using Large Language Models”, *PLOS Digital Health*, 2/2, (Şubat, 2023): e0000198.

çalışma yapan araştırmacı da yadrganmamalıdır. Akademik bir çalışmanın amaçlarından birisi ortaya yeni bir fikir öne sürmek ise bu fikri yeni yöntemlerle ortaya çıkartmak da başlı başına bir yeniliktir. YZ teknik ya da içerik bakımından araştırmacılara yol gösterici olduğunda geriye sadece ortaya konan görüşün -YZ'nin araştırmacının kendisi tarafından programlanmadığı düşünülürse- tarafsızlığı ve güvenilirliği kalacak gibi duruyor. Bu noktada tekrar kendimize dönerek, temel soruları sormamız faydalı olacaktır: Neyi bilebilirim? Nasıl bilebilirim? Nasıl eylemde bulunurum? Bu sorulara vereceğimiz yanıtlar özgünlüğümüzü ortaya çıkartacak unsurlardır; çünkü bu soruların yanıtları sadece bizde mevcuttur.

Kaynakça | References

- Akkurt, Kemal. "Gelecek Geldi: Yapay Zekâ ve Akademik Yazım Üzerine Bir Değerlendirme". *Toplumsal Araştırma Merkezi*. Erişim: 28 Temmuz 2023. <https://ToplumsalArastirmalarmerkezi.Org/2023/Gelecek-Geldi-Yapay-Zeka-Ve-Akademik-Yazim-Uzerine-Bir-Degerlendirme-2/>
- Aslan, Alaattin ve Küçükvardar, Mert. "Dijital Hastalıkların Tespitinde Etik Bir Model Önerisi", *Ajit-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 10/39, (Ocak 2020), 9-22. <https://doi.org/10.5824/ajit-e.2019.04.001>
- Aşkun, Volkan. "Sosyal Bilimler Araştırmaları için Chatgpt Potansiyelinin Açığa Çıkarılması: Uygulamalar, Zorluklar ve Gelecek Yönelimler", *Erciyes Akademisi*, 37/2, (Haziran 2023), 622-656. doi.org/10.48070/erciyesakademi.1281544
- Baloğlu, Gürol ve Çakalı, Kaan Ramazan. "Is Artificial Intelligence A New Threat To The Academic Ethics?: Enron Scandal Revisited By Chatgpt", *İşletme: The Business Journal*, 4/1, (Mart, 2023), 143-165. <https://doi.org/10.57116/isletme.1244633>.
- Baum, J. & Villaseñor, J. "The Politics of AI: Chatgpt and Political Bias". *Brookings Institution*. Erişim 01 Ağustos 2023. <https://policycommons.net/artifacts/4139938/the-politics-of-ai/4948896/> on 01 Aug 2023. CID: 20.500.12592/2q41bs.
- Bozkurt, Aras. "Chatgpt, Üretken Yapay Zekâ ve Algoritmik Paradigma Değişikliği", *Alanyazın*, 4/1, (Mayıs, 2023), 63-72. <https://doi.org/10.59320/alanyazin.1283282>
- Doğru, M. Said. "Chatgpt-Science Education and Instruction Reshapes Management", *Online Science Education Journal* 8/1, (Temmuz, 2023), 12- 21.
- Kung, Tiffany. H., vd., "Performance of ChatGPT on USMLE: Potential for AI-Assisted Medical Education Using Large Language Models". *medRxiv* (2022). <https://doi.org/10.1101/2022.12.19.22283643>
- Kung, Tiffany. H., vd., "Performance of ChatGPT on USMLE: Potential for AI-Assisted Medical Education Using Large Language Models". *PLOS Digital Health*, 2/2, (Şubat, 2023): e0000198. <https://doi.org/10.1371/journal.pdig.0000198>
- Lodha, Pragya. "Digital Amnesia: Are We Headed Towards Another Amnesia", *Indian Journal of Mental Health*, 6/1, (Şubat 2019), 18-22. <http://doi.org/10.30877/IJMH.6.1.2019.18-22>.
- MIT (Massachusetts Institute of Technology). "How Three MIT Students Fooled the World of Scientific Journals". Erişim 29 Temmuz 2023. <https://News.Mit.Edu/2015/How-Three-Mit-Students-Fooled-Scientific-Journals-0414>.
- O'Connor, Siobhan – ChatGPT. "Open Artificial Intelligence Platforms in Nursing Education: Tools for Academic Progress or Abuse?". *Nurse Education in Practice* 66, (2023): 103537. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2022.103537>.
- Sparrow, Betsy vd. "Google Effects on Memory: Cognitive Consequences of Having Information at Our Fingertips", *Science*, 333/6043, (2011), 776-778.
- Susnjak, Teo. "Chatgpt: The End of Online Exam Integrity?", *Arxiv*. Erişim 29 Temmuz 2023. <https://arxiv.org/abs/2212.09292>.
- Talan, Tarık ve Kalinkara, Yusuf. "Yükseköğretimde Yapay Zekânın Rolü: Anatomi Dersi İçin Chatgpt Değerlendirmesi" *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi*, 7/1, (2023), 33-40.
- Turnitin, "The Launch of Turnitin's AI Writing Detector and the Road Ahead". Erişim 30 Temmuz 2023. <https://www.turnitin.com/blog/the-launch-of-turnitins-ai-writing-detector-and-the-road-ahead>
- Vuong, Quan-Hoang vd., "Are we at the start of the artificial intelligence era in academic publishing?", *Science Editing* 10/1, (Temmuz 2023), 7-12.
- Ji, Ziwei vd., "Survey of Hallucination in Natural Language Generation." *ACM Computing Surveys* 55/1 (Kasım, 2022), 1-38.
- Zhavoronkov, Alex. – ChatGPT. "Rapamycin in the context of Pascal's Wager: generative pre-trained transformer perspective". *Oncoscience* 9 (2022): 82-84. <https://doi.org/10.18632/oncoscience.571>.